

เอ็นจีโอ

พระอาจารย์สงบ มนฺตฺสฺนฺโต

ถาม-ตอบ ปัญหาธรรม วันที่ ๗ พฤษภาคม ๒๕๕๕

ณ วัดป่าสันติพุทธาราม (วัดป่าเขาแดงใหญ่) ต.หนองขาว อ.โพธาราม จ.ราชบุรี

ข้อ ๘๘๖. ข้อ ๘๘๗. มันไม่มี

ถาม : ข้อ ๘๘๘. เรื่อง “กราบขอบพระคุณครูบาอาจารย์”

หลวงพ่เมตตาตอบปัญหาของหนูได้อย่างมหัศจรรย์ เพราะตัวเองก็ไม่ว่าตัวเองมีปัญหา แต่หลวงพ่ทราบและตอบ ทำให้เข้าใจขึ้นมาก ไม่อย่างนั้นก็คงปฏิบัติแบบแบบฝึกหัดต่อไป และคิดไปเองว่าแบบฝึกหัดจะหมดไปในที่สุด ถ้าเราชำนาญการจัดการ แต่ตอนนี้ตามที่อาจารย์ตอบ เมื่อได้ฟังบอกตัวเองเลยว่า “ใช่ ใช่เลย อาจารย์รู้ก่อนเรามาก” ขอบพระคุณครูบาอาจารย์มาก

เดินต่อไปให้ชัดขึ้น เข้าใจแล้วว่ากำลังไม่พอ ต้องกลับมาทำความสงบ ทำสมาธิให้มากกว่านี้ กำลังพอก่อนออกใช้ปัญญา พยายามกำหนดพุทโธให้ต่อเนื่องตลอดเวลา เพื่อให้สติเข้มแข็งกว่านี้ ความเพียรหมั่นทำที่หนูต้องเดินต่อ กราบขอบพระคุณอาจารย์จากกำลังใจของหนู (แล้วก็เขียน “กราบ กราบ กราบ” เต็มไปหมดเลย)

ตอบ : เพราะอะไร? เพราะว่าถ้าคนมันยังไม่ยอมรับ หรือคนเรายังไม่รู้ถึงรู้ผิด มันก็จะเข้าใจว่าตัวเองถูก ที่นี้พอเข้าใจว่าตัวเองถูก พอพิจารณาไปแล้ว พอพิจารณาไปก็เหมือนกับทำให้ครบสูตร เราก็ศึกษากันมาแล้วใช่ไหม? ปริยัติ นี่ให้ปฏิบัติ เราก็ศึกษาปริยัติมาแล้ว นี่ไปบอกว่าการพิจารณากาย กายานุปัสสนาสติปัฏฐาน จิตตานุปัสสนาสติปัฏฐาน กี่ตัวกันไป สติปัฏฐาน ๔ นี่ทำสติปัฏฐาน ๔ แล้วสติปัฏฐาน ๔ เราก็ทำได้

เราพูดถึงอสุภะเหมือนกัน นี่เขาบอกว่าทำอสุภะนะก็มีภาพอสุภะมาแจกกัน ให้ดูภาพอสุภะ ภาพอสุภะมันเป็นภาพอยู่ในกระดาศ ภาพในกระดาศ เราไปถ่ายไว้มันทำให้คนนะ อย่างเมื่อก่อนนี่ในสมัยพุทธกาล มันไม่มีตำรับ ตำรา มันไม่มีหนังสือ ไม่มีตำรา

เลนนะ ทุกอย่างจามา นี่ปากต่อปาก मुखปาฐะต่อเนื่องกันมา ทีนี้พอต่อเนื่องกันมามันก็ต้องให้ท่องให้ชัดเจน พอชัดเจน เวลาเขาสดกัน ถ้าใครผิดมันจะขัดแย้งกันเลย

ฉะนั้น พอถึงเวลา ๓๐๐ กว่าปี สังคายนามือ ๓๐๐ กว่าปีถึงได้เริ่มมีกระดาษ ถึงได้มีการพิมพ์กัน พอการพิมพ์กัน พอพิมพ์มันมีหนังสือแล้ว การที่เราจะถนอมรักษา เราจะต้องกันไว้เราวางใจไหม? ธรรมดา ในเมื่อมีตำราแล้วใช้ไหมเราก็อ้างใจ พอเราวางใจแล้ว ไอ้คนที่มันจะท่อง ไอ้คนที่มันจะรักษาไว้มันก็ไม่เข้มข้นแล้ว มันไม่เข้มข้นเหมือนเดิม

นี่ก็เหมือนกัน ถ้าพูดถึงอสุภะๆ ถ้ามันรู้ มันเห็นขึ้นมา นี่มันรู้ มันเห็นจริง เห็นขึ้นมาจากความเห็นจริง แต่เนี่ยเราก็จะช่วยเหลือเจือจานกันใช่ไหม? ไม่ต้องไปเที่ยวป่าช้าหรือ เราไปถ่ายซากศพมาให้เลย หนังสืออสุภะมาแจกกัน พอมาแจกกันนะ เออ ได้อสุภะหรือยัง? ได้ ได้ที่ไหน? ได้หนังสือเล่มหนึ่งนี่ไง ไปถึงฉันจะหนีบอสุภะมาด้วย ไปไหนก็หนีบหนังสืออสุภะเล่มหนึ่ง แล้วมันเป็นจริงข้างในไหม? มันไม่เป็นจริง

อันนี้ก็เหมือนกัน เวลาปฏิบัติขึ้นมาเนี่ยสติปัฏฐาน ๔ สติปัฏฐาน ๔ ที่ไหน? ถ้าสติปัฏฐาน ๔ นะจิตมันต้องสงบ พอจิตมันสงบแล้วมันรู้กาย เห็นกาย อย่างเวทนา เวทนานี้ ถ้าสติปัฏฐาน ๔ เอ็งเห็นเวทนาหรือ? เวลานั้นไปทุกคนเวทนาเจ็บปวดทั้งนั้นแหละ เกือบเป็นเกือบตาย เอ็งเห็นเวทนาหรือ? ไม่ใช่หรือ เวทนามันข่มขี้เอา เวทนามันทำลายเรา เวลานั้นสมาธิขึ้นไป พอเวทนา อู๋ ปวด ไม่ไหว ๕ นาที ๑๐ นาที โอ้โฮ ไม่ไหวแล้ว ไม่ไหวแล้ว เอ็งเห็นเวทนาหรือ?

นี่ไม่ใช่เห็นเวทนานะ นี่เวทนาขี้คอต่างหาก ถ้าเราพิจารณาเวทนา พิจารณาเวทนาหรือกำหนดพุทโธเข้าไป ถ้าจิตมันสงบเข้ามานะ พอจิตสงบเข้ามาแล้ว ถ้ามันออกรู้เวทนา เห็นไหม ออกรู้เวทนา ถ้าออกรู้เวทนา จิตมันมีกำลังขึ้นมามันจับเวทนาได้ มันก็เหมือนเรานี้แหละ ถ้าเรามีเครื่องมือ อย่างเช่นเรามีเครื่องมือ เราจะก๊อบถ่าน ก๊อบไฟ เราจับได้หมดเลย เวลาเขาหลอมทอง เขาหล่อทอง เขามีอะไรล่ะ? เพราะเขามีเครื่องมือเขาก็หยิบได้ ทองขึ้นมา เขาเผาทอง เขาหลอมทอง เขาควบคุมของเขาได้เพราะอะไร? เพราะเขามีเครื่องมือ

จิตก็เหมือนกัน จิตถ้ามันสงบเข้ามาจะ จิตสงบเข้ามา ถ้ามันมีหลักมีเกณฑ์ มันออกไปจับเวทนาได้ เห็นไหม จับเวทนาจึงจับไฟไหม จับไฟๆ จับเวทนา เวทนามาจากไหน? เวทนาเป็นอย่างไร? มันพิจารณาเวทนาได้ แต่ถ้าเรายังไม่มีเครื่องมือเลย เราไม่มีอะไรเลย ไม่มีอะไรเลย พอเราเข้าไปเวทนา เวทนาจึงเข้า เหมือนกับไฟ เราไม่มีอะไรไปจับมันเลย เอ็งลองไปแตะมันสิมือพองหมดเลย อะไรโดนไฟตรงนั้นก็ไหม้ แขนโดน ตัวโดน มือโดน เล็บโดน อะไรโดนไฟ โดนไหม้หมด แต่ถ้าเรามีเครื่องมือที่จะไปจับ เราต้องการเอาไฟไปใช้ที่ไหน เรามีอะไรต่อเนื่องมันไป ตัวเราไม่โดนไฟ

จิตก็เหมือนกัน จิตถ้ามันสงบเข้ามา ต้องจิตสงบก่อน จิตสงบก่อนนี้ไง ถ้าจิตสงบก่อนออกสู่กาย รู้เวทนา รู้จิต รู้ธรรม นั้นถึงเป็นสติปัญญา สติปัญญา ๔ เกิดตรงนี้ แต่ในเมื่อจิตยังไม่สงบก่อน มันก็ไม่มีเครื่องมืออะไรเลย กายก็คือกายเราดิๆ เวทนาจึงเวทนาเข้า เอา จิตก็คือจิต ยิ่งธรรม ธรรมก็ปากเปียกปากแฉะอยู่ที่นี่ไง แล้วเวลาปฏิบัติจะบอกว่ารู้ตัวทั่วพร้อม ธรรมนี้เป็นวิปัสสนา วิปัสสนิกหมด แต่ถ้ามันเป็นความจริงนะ เป็นความจริง ถ้าเป็นปัญญาอบรมสมาธิ ทำอย่างนั้นมันเป็นปัญญาอบรมสมาธิ ถ้าอบรมสมาธิมันก็คือสมณะไง

เราถึงได้พูด เห็นไหม เราพูดบ่อยว่าการปฏิบัติทั้งหมด วิปัสสนาไม่มี ผลของมันคือสมณะ เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าตรัสรู้ธรรมขึ้นมาแล้ว นี่การใช้ปัญญา ถ้าไม่มีองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าก็มีลัทธิศาสนาอยู่โดยดั้งเดิม ฤาษีชีไพรเขาก็มีของเขายู่แล้ว เขาก็ทำความสงบทั้งนั้นแหละ เขาทำความสงบเหมือนกันหมดเลย แต่มันไม่มีปัญญาไง พอไม่มีปัญญา นี่องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าไปเรียนกับเขามาหมดแล้ว มันไม่มีปัญญา แต่พอองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้ามา รื้อค้น รื้อค้นด้วยอัสวักขยญาณ นี่คือมรรค ๘

พอมรรค ๘ ขึ้นมา องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าตรัสรู้ธรรมขึ้นมา เพราะอันนี้ขึ้นมา ปัญญาอันนี้ ปัญญาอันนี้แต่มันต้องใช้ความสงบอย่างนั้นมา มันถึงจะเป็นสติปัญญา ๔ เราถึงบอกว่าสติปัญญา ๔ ปลอมกับสติปัญญา ๔ จริง สติปัญญา ๔ ปลอมคือนึกคิดกันเอาเอง สติปัญญา ๔ ปลอมคือเรานึกคิด เราวาดภาพ เรามีการศึกษา เรามีที่มาที่ไปในธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เราเอาสิ่งนั้นมานึกคิดกันว่าสิ่งนั้นเป็น

สติปัญญา ๔ มันถึงเป็นความจอมปลอม จอมปลอมที่คนๆ นั้นจะรู้จริง ชำระกิเลสได้จริง มันเป็นความจอมปลอม

แต่ถ้าเป็นความจริง เห็นไหม นี่ความจริงจิตมันต้องสงบเข้ามา พอสงบเข้ามา พอไปเห็นกายนะ เห็นกาย ทำไมมันเห็นกาย? โดยวิทยาศาสตร์ ร่างกายมนุษย์ เวลาเก็บไว้ ๒ วัน ๓ วันมันจะเริ่มผุพอง เริ่มเน่า เพราะอะไร? เพราะมันไม่มีพลังงาน ไม่มีตัวไฟหล่อเลี้ยงไว้ ตัวจิตคือตัวพลังงาน พลังงานมันหล่อเลี้ยงเพื่อไม่ให้ร่างกายนี้..มันจะเสียหาย มันจะเสื่อมสภาพตามธรรมชาติของมัน แต่มันก็สร้างเซลล์ใหม่ขึ้นมา สร้างอะไรใหม่ๆ ขึ้นมา เพื่อรักษาโครงสร้างของร่างกายนี้ไว้จนกว่าจะหมดอายุขัย นี่คือเวรกรรม นี่คือภพหนึ่งของมนุษย์ ภพของมนุษย์เป็นแบบนี้

ฉะนั้น เวลาจิตมันสงบแล้ว เวลาจิตสงบมันพิจารณาเห็นกาย โอ๊ย มันสะท้อนหัวใจมากนะ พอมันสะท้อนหัวใจแล้ว คุณเวลามันทันนะมันบอกว่ารำพึง คุณการใช้ปัญญาพิจารณากาย ถ้ามันแปรสภาพมันพับ พับ พับ รวดเร็วกว่า เวลาหลวงตาท่านพิจารณากาย เห็นไหม ท่านพิจารณากายมันแปรสภาพไปหมดเลย ที่นี้มันก็เหลือแต่ของที่แข็ง คือเหลือแต่เศษกระดูกไว้ พอเหลือเศษกระดูกท่านบอกว่าเอาไฟเผา ไฟนี้มันเผาทันทีเลยนะ ละลายหมดเลย

พอพิจารณาซ้ำอีกรอบหนึ่ง พออีกรอบหนึ่งพิจารณาไป พอมันเหลือแต่โครงกระดูกให้กลายเป็นดิน คำว่าดินมันพับ นี่มันเร็วขนาดนั้น แล้วเวลาบอกให้มันแปรสภาพนี้มันจะพอง มันจะอืดขึ้นมา วิด เราถึงบอกว่าเหมือนคนเหล็กๆ ใจ เวลาคนเหล็กมันละลายลง คำว่าคนเหล็กเขาบอกว่าหลวงพ่อ หลวงพ่อรู้จักคนเหล็กด้วยหรือ? เพราะเห็นเวลาคนเหล็กมันเป็นโครงสร้างใช่ไหม? แล้วมันละลายลงๆ มันเร็วขนาดนั้นนะ ถ้ามันเร็วขนาดนั้น นี่วิทยาศาสตร์เป็นอย่างนั้นไหม?

นี่ธรรมมันถึงเหนือใจ ธรรมมันเหนือโลกทุกๆ อย่าง ถ้าเราจับได้นะ พอมันเห็นแล้วเราจับ นี่การเห็นนะมันแสนยาก คำว่าแสนยากนะ เพราะลูกศิษย์กรรมฐาน พวกเราปฏิบัติกันมาเยอะมาก พอจิตสงบแล้วมันก็เห็นกาย พอเห็นกายแล้วนี่ เห็นไหม เห็นกายนะมันเห็นกาย ก็เหมือนเรานี้แหละ เรานั่งกันอยู่นี้แหละ เราพยายามจะสร้างเรื่องเศรษฐกิจของเราให้เข้มแข็งใช่ไหม? ถ้าเราสร้างเศรษฐกิจเราเข้มแข็ง เราจะมีเงินสะสม เราจะมีเงินออม มีทุกอย่างพร้อม แล้วเงินออมเราจะมีมาก มีน้อยแค่ไหนล่ะ?

ในการภาวนาก็เหมือนกัน ถ้าเราทำสมาธิ เราทำจิตใจเราเข้มแข็ง พอจิตใจเข้มแข็ง เรามีเงินออม เศรษฐกิจเรามี เราสามารถที่จะซื้อสินค้า หรือเราต้องการสิ่งใด เรา จะแลกเปลี่ยนสิ่งนั้นมาได้ ทีนี้พอแลกเปลี่ยนสิ่งนั้นมาได้ จิตมันสงบเข้ามาแล้ว จิตมันมี ฐานขึ้นมา เวลามันเห็นกาย นี่ใจมันต้องอาศัยเงินออม อาศัยเงินทองของเราแลกเปลี่ยน มา

นี่พูดถึงทางโลกเอามาเปรียบเทียบ แต่มันไม่เป็นอย่างนี้หรอก เดียวบอกอย่างนี้ ธรรมะก็ซื้อขายเอาอีกแล้ว เพราะเราปฏิเสธการซื้อขายมาตลอด เพราะมันเป็นไปไม่ได้ แต่เอามาเปรียบเทียบให้มันเห็นว่าเวลามันทำมันยากอย่างไร มันยากง่าย ถ้าเป็นสติ ปฏิฐาน ๔ จริงมันจริงอย่างไร? แล้วมันต้องลงทุนอย่างไรมันถึงจะเป็นสติปฏิฐาน ๔ จริง ถ้าสติปฏิฐาน ๔ จริง เห็นไหม เรามีเงินออม เรามีเงินของเรา เราจะแลกเปลี่ยนสินค้าสิ่งใดก็ได้ แต่ถ้าจิตมันสงบแล้วนี่คือการแลกมา แลกมาด้วยความสงบนั้นไง

ความสงบ จิตที่มันสงบมันจะแลกมาด้วยสิ่งที่เห็น สิ่งที่อยู่เห็น ที่เห็นกายนั้น เห็น กายนั้นเป็นนิมิต เป็นไหม? เป็น แต่เป็นนิมิตจริงๆ ไม่ใช่เป็นนิมิตที่มันเป็นอย่างนั้น พอ เป็นนิมิตจริง พอจับแล้วมันพิจารณาของมัน พอเวลาเป็นนิมิตนะ พอเห็นกายบีบ เว้า ด้วยความที่ไม่เคยรู้ไม่เคยเห็นมันจะตกใจ มันจะสะเทือนใจ ถ้ามันสะเทือนใจ แต่ถ้าคนมี หลักนะ พอมันรู้มันเห็นขึ้นมามันจะสะเทือนกิเลส สะเทือนหัวใจ พอสะเทือนหัวใจ หัวใจนี้มันจะพองขึ้น มันจะฟูนะ มันจะพุ่มันจะพองเต็มที่เลย พอมันพองเต็มที่มัน สะเทือนใจ

นี่ไงที่ว่ามันสะเทือนเลื่อนลั่นเลย พอมันสะเทือน อ้าว ก็ต้องรู้เห็นกิเลสใช่ไหม? กิเลสมันอยู่ที่ใจใช่ไหม? พอใจมันรู้มันเห็น พอเห็นตัวมันใช่ไหมมันก็กระเทือนตัวมัน ถ้ากระเทือนตัวมันก็จะไปถึงมัน นี่ไงที่เราบอกว่าเราเป็นหนี้ เราจะใช้หนี้ ต้องใช้ให้ถูก เจ้าหนี้ ถ้าใช้ถูกเจ้าหนี้คือใช้ถูกที่กิเลส ถูกที่ใจ ถ้าถูกที่ใจมันก็จะชำระล้างกัน ถ้าเราจะใช้ หนี้ไปใช้ที่ไหนล่ะ? ใช้ที่สัญญาใจ จำเอามา คิดกันเอามา สร้างภาพกันมา นี่ไงสติปฏิฐาน ๔ ปลอมใจ มึงใช้หนี้โดยที่ไม่ถึงเจ้าหนี้ แล้วถ้านี้เป็นความจริง พอจิตมันสงบลง เห็น ใจไหม พอจิตมันสงบลงมันรู้มันเห็นอย่างนี้

ทีนี้ลูกศิษย์กรรมฐานเราเยอะมาก ส่วนใหญ่จะเห็นกายคนละครั้ง ๒ ครั้ง แล้วไม่ เห็นอีกเลย เราฟังอย่างนี้มาเยอะ พอคนเห็นกายไปแล้วนะ โอ้โฮ ตื่นเต้นมากเลย พอ

ตื่นตื่นมากมันเป็นสัปดาห์ สัปดาห์หมายถึงว่าเรามีเงินออม เงินออมแล้วเราไปซื้อหุ้น หุ้นมันขึ้นเต็มที่เลย เราได้ปันผลมากมายเลย ต่อไปนี้เราก็จะซื้อหุ้นอีก พอไปซื้อหุ้นอีก หุ้นมันลงนะหมดตัวเลย ก็การปฏิบัติมันได้ไฉไลมาก เวลาไปซื้อหุ้นนะ แล้วหุ้นมันขึ้นนะ โอ้โฮ ได้ปันผล แหม กำไรมากมาย ซื้อใหญ่เลยนะ มันมีแต่ขาดทุนๆ พอขาดทุน ปฏิบัติไปแล้วมันไม่เห็นกาย มันไม่เป็นเช่นนั้น ท้อแท้ อ่อนแอ หมดกำลังใจ

นี่ผู้ที่ปฏิบัติมาอย่างนี้เยอะ รู้เห็นหน ๒ หน แล้วพยายามอีกๆ เพราะความพยายามนั้นเป็นต้นเหตุของความสำเร็จ โดยธรรมชาติของเราเราก็อยากได้ อยากได้อยู่แล้ว แล้วพอเราไปเห็น ไปรู้เข้า เราอยากได้อย่างนั้น ตอนที่มันได้จริงๆ มันเป็นเรื่องจริง แต่ความจริงมันก็เป็นอดีตไปแล้ว มันผ่านไปแล้ว แต่ที่นี้เราก็ไปอุปาทานไป อุปาทานว่าอยากได้ อย่างนั้น อุปาทานคืออะไร? คือค้นหาข้อดี ค้นหาข้อดี ค้นหาข้อดี การปฏิบัติมันมันยิ่งเลว มันยิ่งออกนอกกลุ่มนอกทาง เราจะต้องวางหมดเลย ปฏิบัติแบบคนโง่

หลวงตาท่านสอนอย่างนี้จริงๆ นะ เวลาหลวงปู่ท่านก็สอนหลวงตามาอย่างนี้ เวลาหลวงตาท่านไปหาหลวงปู่ท่านนะ หลวงปู่ท่านสอน หลวงตาท่านมาคิดว่า โอ้โฮ เวลาสอนเรานี้สอนเหมือนเด็กๆ เลยนะ เหมือนคนไม่รู้อะไรเลยนะ นี่จิตมันเสื่อมนี้ะ จิตนี้มันต้องกินอาหาร เหมือนเด็กมันต้องการอาหาร ถ้าจิตมันเสื่อมนะเราไม่ต้องไปสนใจกับมัน เรากำหนดพุทโธ พุทโธไว้ เด็กๆ พอมันหิวอาหารมันต้องกลับมาเอง

ท่านก็พุทโธ พุทโธจนจิตมันฟื้นมาเอง ท่านบอกว่าเหมือนสอนเด็กๆ เหมือนสอนเด็กๆ อันนี้ก็เหมือนกัน สิ่งที่เราจิตมันเสื่อม เห็นไหม จิตที่เราพุทโธ พุทโธ มันมีกำลังของมันแล้วมันก็รู้ของมัน พอรู้ของมันเราก็ไปคิดถึงตรงนี้ไง พอคิดถึงตรงนี้เราก็อยากได้ตรงนี้ไง นี่ก็เหมือนกัน เวลาหลวงตาท่านจิตเสื่อม จิตเสื่อมนะ เวลาไปหาหลวงปู่ท่าน

“นี่จิตมันเสื่อมมันก็เสื่อมไปแล้ว จะไปเสียใจกับมันทำไม?”

จิตนี้มันเหมือนเด็กมันต้องการอาหาร กำหนดพุทโธ พุทโธไว้โดยไม่สนใจมันนะ พอพุทโธ พุทโธไม่สนใจอะไรเลยนะ ไม่สนใจสิ่งใดทั้งสิ้นนะมันกลับมาเอง ท่านบอก โอ้โฮ ทำแล้วมันทั้งมาก

อันนี้ก็เหมือนกัน เวลาเห็นกายแล้วมันเห็นเพราะอะไรล่ะ? เห็นเพราะจิตมันสงบ จิตมันสงบ จิตมันได้หลักได้ฐาน เราก็อากเห็นกาย พอเห็นกายแล้วมันก็ฝังใจ อยากได้ อันนี้ อยากได้อันนี้ ก็ไปอยู่ตรงนี้ไง นี่ต้องทิ้งเลย นี่หลวงตาท่านถึงบอกว่า

“เวลากำหนดพุทโธนะ ต้องกำหนดพุทโธแบบว่ามีเรากับพุทโธเท่านั้น โลกนี้เหมือนไม่มี ในจักรวาลนี้ ในสรรพสิ่งนี้ ในสมบัตินี้ ในความรู้สึกนี้ ในความนึกคิดนี้ ไม่ยุ่งกับมันเลย พุทโธชัดๆ เลย”

แต่นี้ไม่ใช่ พุทโธ โอโฮ พຼ່ງนี้ต้องกลับบ้านเนาะ พุทโธ โอ๊ย เดี่ยวยังไม่ได้ทำงานเลย พุทโธ พุทโธ อู๋ รดจอดไม่ดี มันไปนุ่น พุทโธมันมีอะไรแทรกเข้ามาตลอดเลย นี่ใจตรงนี้แหละทำให้เราทวนทวนไม่ก้าวหน้า แต่ถ้ามันจะก้าวหน้า มีเรากับพุทโธเท่านั้น โลกนี้เหมือนไม่มี โลกจะถล่ม ฟ้าจะทลาย โลกนี้จะระเบิดช่วงมัน พุทโธ พุทโธ พุทโธอยู่อย่างนั้นแหละ เหมือนเด็กๆ แต่มันซื่อสัตย์ ซื่อตรงกับการกระทำ ผลมันจะออกมาอย่างนั้น แต่เราไม่ซื่อสัตย์ ทั้งๆ ที่ตั้งใจนะ ทั้งๆ ที่ตั้งใจ ทั้งๆ ที่อยากทำ แต่มันไม่ซื่อสัตย์ด้วยกิเลส ไม่ใช่ซื่อสัตย์ด้วยเรา ไม่ซื่อสัตย์เพราะสิ่งที่เราคุมไม่ได้

จิตใจสิ่งที่มันคุมไม่ได้มันจะแฉออกๆ พอมันแฉออกไป นี่ตรงนี้ แล้วทำแล้วก็ได้ไม่ได้ ทำแล้วก็ได้ไม่ได้ เพราะเราฟังมาเยอะ เพราะการเห็นกาย เห็นกายแล้ว พอเห็นกายสิ่งที่มันเห็นกาย คนไม่เห็นพูดไม่ได้ คนไม่เห็นมันพูดแล้วนะ เหมือนเรานี้ไม่เจออุบัติเหตุ เราเห็นเขาเล่าให้ฟังก็จำได้ เอามาเล่าได้ต่อ แต่ไม่เหมือนเรานะ เหมือนเราเป็นเอง ถ้าเราประสบอุบัติเหตุเอง แหม มันขนพองสยองเกล้า จิตรู้เอง เห็นเองนี่ขนพองสยองเกล้า แล้วจะจำไปอย่างนั้น

นี่ไงที่ว่ามิลินทะไปถามพระนาคเสน “พระอรหันต์ลืมนสิ่งใด? และไม่ลืมนสิ่งใด?”

“พระอรหันต์ลืมนสมมุติบัญญัติ”

สมมุติ สมมุติคือภาษา ชื่อนี้สมมุติบัญญัติ พระอรหันต์ลืมนได้ แล้วพระอรหันต์ไม่ลืมนสิ่งใด? พระอรหันต์ไม่ลืมนอริยสัจ ในสัจจะความจริงที่จิตเห็น จิตรู้ สิ่งนี้ไม่มีวันลืมน สิ่งที่มีวันรู้ มันเห็น สิ่งที่มีวันเป็นจริง เป็นอริยสัจ สัจจะความจริงในใจไม่มีลืมน ดายไปอยู่กับจิตตลอด ไม่มีขยับไปไหนเลย แต่ลืมนได้ในสมมุติบัญญัติ ภาษาพูด ภาษาพูดสิ่งใน

โลกนี้ เพราะมันออกมาใหม่ๆ ใครไปรู้อะไรมัน? ภาษาพูดนะ ยิ่งภาษาวัยรุ่นที่มันพูดกันเดี๋ยวนี้ ผู้ใหญ่ยังไม่รู้เลย นี่ภาษาพูดนี้ไม่ได้

นี่พูดถึงถ้าปฏิบัติจริงรู้จริงมันจะเป็นแบบนี้ ถ้าปฏิบัติไปเริ่มต้น แต่เริ่มต้นก็ต้องเป็นแบบนี้ ที่ว่าแบบฝึกหัด วันนั้นตอบไปเรื่อง “แบบฝึกหัด” ภาวนาแบบแบบฝึกหัด ถ้าแบบฝึกหัดเราจะฝึกหัดกันอยู่อย่างนี้ แล้วถ้าเป็นทางวิชาการใช้ไหม? ก็เราทำครบสูตร เราทำถูกต้องตามธรรมและวินัย ธรรมและวินัยพระพุทธเจ้าบัญญัติไว้อย่างนี้ แล้วเราทำถูกต้องตามธรรมวินัยอย่างนี้ทั้งหมด แล้วผลอยู่ไหนล่ะ?

ผลของมันนะ ผลของมันก็คือความสบาย เพราะอะไร? เพราะเราควบคุมหัวใจของเราไว้อยู่ในธรรมวินัย ฟังนะ ควบคุมใจของเราไว้อยู่ในธรรมวินัย แต่ในดวงใจนั้นมันมีวิชา เราควบคุมใจเราไว้อยู่ในธรรมวินัย ก็อยู่ในธรรม แต่ตัวมันไม่เป็นธรรม ตัวใจไม่เป็นธรรม เพราะตัวใจมีกิเลส แต่ถ้าจิตสงบแล้ว เวลาพิจารณานี้ตัวใจมันรู้ มันเห็นมันสำรอก มันคายออกที่ใจ มันสำรอก มันคายออกที่ใจ สำรอกสังโยชน์ออกจากใจมันถึงเป็นธรรมใจ

มันถึงเป็นธรรมนะ เป็นธรรมส่วนบุคคล ธรรมะของใจดวงนั้น แต่ที่เราศึกษา นี่ธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเป็นธรรมสาธารณะ เป็นธรรมที่พระพุทธเจ้าวางธรรมและวินัย เป็นสาธารณะเพื่อประโยชน์สังคมโลก แล้วเราก็ก็นำไปศึกษาแบบอย่างนั้นมา แล้วเราก็ก็นำไปทำตามแบบอย่างนั้นด้วยความเคารพบูชาขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ว่าถ้าทำนอกจากนี้ไปมันจะไม่เคารพบูชาขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า มันก็เลยกลายเป็นแบบฝึกหัด แล้วก็ทำซ้ำทำซาก แต่จิตใจดวงนั้นไม่ได้แก้ไขอะไรเลย

แต่ถ้าเราทำความเข้าใจเราเข้ามานะ ใจเราสงบของเราเข้ามา แล้วใจนี้มันรู้มันเห็น พอมันรู้ มันเห็น มันพิจารณาของมัน นี่มันจะเป็นอริยสัจ เป็นมรรคญาณของใจดวงนั้น เพราะมรรคมันเกิดที่ใจ มรรคมันเกิดที่ใจนะ มรรคหาซื้อไม่ได้ มรรค ๘ หาซื้อที่ไหนไม่มีขาย มรรค ๘ ต้องใจดวงนั้นทำ สติก็ต้องใจดวงนั้นสร้างขึ้นมาสมาธิ ปัญญา ก็ใจดวงนั้นเป็นผู้ฝึกหัด คั่นกว่าขึ้นมา

แล้วถ้ามันรู้ขึ้นมา ใจดวงนี้รู้ขึ้นมา ใจดวงนี้จะไม่กล้าพูดความจริงที่เกิดขึ้นกับใจดวงนี้ไหม? พูดเมื่อไหร่ก็ได้ พูดอย่างไรก็ได้ ถ้าใจดวงนั้นเป็นความจริง นี่ไปถึงเป็น

ความจริง ฉะนั้น สิ่งที่ว่าแบบฝึกหัดมันเริ่มต้น แบบฝึกหัดมันเป็นพื้นฐานที่เราปฏิบัติ เรา ก็มีแบบฝึกหัดนี้มา แต่ถ้าเรามีครูบาอาจารย์ก็คอยชี้นำอย่างนี้เข้ามา ถ้ามีครูบาอาจารย์ ชี้นำมานะ แล้วถ้าเราทำได้มันจะเป็นประโยชน์กับเรา

นี่พูดถึงว่าเขาราบขอบพระคุณมา เพราะว่าเขาบอกว่าเขาปฏิบัติมา มันจนเจียน เต็มทีหลวงพ่อก็อธิบายทำไมมันไม่ผ่านสักที? หลวงพ่อ ไม่ผ่านสักที เวลาเราก็บอกเขาบอกว่า ต้องทำให้ลึกเข้าไปๆ แต่คำว่าลึกเข้าไป ความรู้สึกของเด็ก แค่นี้มันก็ลึกแสนลึกแล้ว แลละ มันจะมีลึกกว่านี้อีกหรือ? ถ้าเด็กนะ เด็กมันทำงานก็บอกว่าแค่นี้ก็แสนเชียวแล้ว มันจะมีลึกกว่าแค่นี้อีกไหน? แต่มี ปฏิบัติไป พอมันลึกเข้าไป มันลึกเข้าไปจนกลายเป็น อีกมิติหนึ่ง มิติของโลกกับมิติของธรรม

มิติของโลกคือโลกียปัญญา ปัญญาที่เกิดจากขั้น ๕ ปัญญาที่เกิดจากรู้สึก นึกคิด มิติของธรรม มันทะลุผ่านขั้น ๕ เข้าไป ผ่านทะลุสัญญา สัญญาคือนิสัยใจคอ ของตัว พอนิสัยใจคอของตัว ทำความสงบเข้ามาแล้ว ถ้าปัญญามันเกิดขึ้น มันจะทำลาย ผ่านทะลุจากนิสัยใจคอเข้าไป เข้าไปสู่สิ่งที่ป็นอวิชชาจากภายในใจ แล้วสำรวจออก สำรวจแล้วสำรวจเล่า ตทั้งคปทานคือปล่อยแล้วปล่อยเล่า ปล่อยแล้วปล่อยเล่า แต่คนที่ ไม่เคยปฏิบัติจะไม่เข้าใจ

คำว่าปล่อยแล้ว ปล่อยก็คือขาด เขาเข้าใจว่าปล่อยก็คือจบไป ก็เหมือนเรา呢 เรา สัญญาว่าจะใช้หนี้ แต่เรายังไม่มีเงินพอครบมูลหนี้จะใช้หนี้ เราไปเจอเจ้าหนี้ ได้ตกลง กับเจ้าหนี้แล้ว เจ้าหนี้ก็ปล่อยเรา ให้เราได้หาเงิน หาทอง มันก็ปล่อย ก็สบายพักหนึ่ง ปล่อยก็คือปล่อยวางๆ ปล่อยแล้วปล่อยเล่า ฉะนั้น ใครถามปัญหาหลวงตา หลวงตาจะ ตอบคำนี้บอกว่า

“ถูกต้องไหม?”

“ถูก”

“แล้วทำอย่างไรต่อไป?”

“ให้รู้ๆ”

นี่ไงปล่อยแล้วปล่อยเล่า ซ้ำแล้วซ้ำเล่า ซ้ำจนมีความชำนาญเต็มที่ พอถึงที่สุดนะ มันสรุปด้วยขาด สรุปด้วยสมมุติเหตุผล ถ้าสมมุติเหตุผล นั่นแหละอุปสรรค อุปสรรคคือศัพท์ ชัมมา อนัตตา ในธรรมจักๆ เห็นไหม ธรรมทั้งหลายเป็นอนัตตา ทุกอย่างนี้เป็นอนัตตา ถูกต้อง วิธีการ การก้าวเดินไปมันจะเป็นอนัตตา เพราะมันพัฒนา

คำว่าเป็นอนัตตา มันพัฒนาให้สูงก็ได้ พัฒนาให้ดีขึ้นก็ได้ นี่ไงนี้เป็นอนัตตา แต่พอมันสรุปลงแล้วมันเป็นอนัตตาไม่ได้ เพราะถ้าการเป็นอนัตตา คือมันยังพัฒนาการของมันอยู่ ยังพัฒนา นี่วัฒนธรรม พัฒนาการของธรรมมันเจริญแล้วเสื่อม เสื่อมแล้วเจริญ มันจะพัฒนาอยู่อย่างนั้น แต่พอเวลามันขาดพลัวะ! อุปสรรคคงที่แน่นอน คงที่แน่นอน ต้องพัฒนามันอีกไหม? ต้องเป็นอนัตตาอีกไหม? ไม่ต้อง อุปสรรค นี่ถ้าทำไปมันจะเป็นแบบนั้น

ฉะนั้น สิ่งที่เรา เห็น สารณะจิตใจด้วย ดีใจ ฉะนั้น สิ่งที่เขาเข้าใจ นี่เขาเข้าใจเราก็คือใจด้วย ถ้าเขาเข้าใจนะ เพราะถ้าเข้าใจแล้วมันจะภูมิใจ มันจะปฏิบัติต่อ แต่ถ้าไม่เข้าใจนะ อยากรู้ ก็ผิด อาจารย์อย่างไรรู้ก็ยอมรับ อาจารย์ไปยอมรับ อาจารย์ไม่ยอมรับมันเป็นประโยชน์ของใครล่ะ? อาจารย์ยอมรับหรือไม่ยอมรับมันก็ไม่เกี่ยวอะไรกับเราเลย เราปฏิบัติเข้าไป เราเองต่างหากเป็นผู้รู้ดี รู้ชั่ว รู้ถูก รู้ผิด รู้คุณธรรม เราเองต่างหากจะได้ผล เราเองเราก็ปฏิบัติของเราไปมันก็จบไป

ฉะนั้น อาจารย์จะมากบอกว่าให้คุณธรรมของเราเสื่อมไป ให้ทุกอย่างในหัวใจเราค่อยๆ ไปได้ เป็นไปไม่ได้หรอก อาจารย์ก็คอยชี้แนะ ถ้าเราทำได้มันก็เป็นประโยชน์กับเรา นี่พูดถึงว่า “กราบขอบพระคุณ” เนอะ จบ

อันนี้สิ ข้อ ๘๘๘. เฮ้อ ว่าจะไม่พูดนะ แต่เขาถามมานะ

ถาม : ๘๘๘. เรื่อง “รูดงค์กลางเมือง”

กราบเท้าหลวงพ่อก่อนที่เคารพอย่างสูง ผมอยู่ต่างประเทศ ชอบธรรมะของหลวงพ่ومتตาโปรดญาติโยม พระ เณร โดยอาศัยฟังจากเว็บไซต์ ส่วนข่าวสารบ้านเมืองไม่ค่อยได้ติดตาม วันนี้ผมเองเพิ่งดูข่าวย้อนหลังทางอินเทอร์เน็ต เป็นข่าวพระรูดงค์ วัดที่อ้างความถูกต้องชอบธรรมต่างๆ มากมาย อ้างว่าหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเห็นด้วยกับการจัด

กิจกรรมนี้ และเชิดชูศาสนา ยังกล่าวอีกว่าพระพุทธรูปที่เข้าโครงการจะถือชุดงควัตร ๒ ข้อ คือการฉันทมือเดียวเป็นวัตร และการอยู่เสนาสนะตามที่เขาให้เป็นวัตร

ผมเห็นแล้วรู้สึกเศร้าสลดใจมาก (เขาใช้คำนี้จริงๆ นะเราไม่ได้พูด) เอาศาสนามาขายกันกันอย่างนี้ ที่เขียนมาผมไม่มีคำถามครับ แต่ผมกราบขออาราธนาหลวงพ่อดีโปรดเมตตาเทศน์สอนญาติโยมต่อไปทุกๆ เรื่องที่หลวงพ่จะเมตตาสั่งสอน เพื่อเป็นหลักใจให้กับลูกนกลูกกาที่มีดบอดได้ฟังเทศน์หลวงพ่ จะได้หุดาสว่างขึ้นมาบ้าง คนที่ประพฤติปฏิบัติกำลังจะเข้าด้ายเข้าเข็มจะได้ทะลุไป ควรหรือไม่ควรแล้วแต่หลวงพ่จะเมตตาครับ

ตอบ : นี่เขาถามถึงการชุดงควัตรใช่ไหม? แล้วก็อ้างว่าได้ถือชุดงควัตร ๒ ข้อ เราจะพูดอย่างนี้นะ เราจะพูดว่าชุดงควัตร โดยธรรมชาติของพระ พระเราบวชมานี้ศีล ๒๒๗ โดยสมบูรณ์ แล้วพอบวชมาแล้วอุปัชฌาย์จะบอก่านิสสัย ๔ อกรณียกิจ ๔ นิสสัย ๔ สิ่งที่ต้องทำ ๔ อย่าง และสิ่งที่ไม่ควรทำ ๔ อย่าง สิ่งที่ไม่ควรทำ ๔ อย่างคือปาราชิก ๔ คำว่าปาราชิก ๔ เพราะทำแล้วมันขาดเลย มันเป็นพระอีกไม่ได้เลย มันขาดโดยธรรมชาติของมัน ไม่ต้องมีใครพูด

ฉะนั้น นิสสัย ๔ อกรณียกิจ ๔ อุปัชฌาย์จะบอก พออุปัชฌาย์บอกแล้วเรามีศีล ๒๒๗ ฉะนั้น พอศีล ๒๒๗ นี้สมบูรณ์ พระทุกองค์สมบูรณ์ด้วยอย่างนี้ แต่เรื่องชุดงควัตร ชุดงควัตรมันเป็นศีลในศีล ศีลในศีล แบบว่าใครไม่ถือชุดงควัตรมันก็ไม่เป็นอาบัติในมันไม่มีการปรับโทษเป็นอาบัติ มันไม่เป็นอาบัติ คือไม่มีกฎหมายปรับโทษ แต่ชุดงควัตรนี้ศีลในศีล ศีลในศีลพระพุทธเจ้าบัญญัติไว้ บัญญัติไว้ให้กับภิกษุที่เห็นภัยในวัฏสงสารเป็นเครื่องมือ เป็นเครื่องมือขัดเกลาจิตใจ

ชุดงควัตรนี้เป็นเครื่องมือขัดเกลาจิตใจนะ ชุดงควัตร ๑๓ ถือผ้า ๓ ผืน ฉันทอาหารมือเดียว ฉันทอาสนะเดียว นี้อยู่ในที่เรือนว่าง เห็นไหม ถือเนสัชชิกไม่นอนตลอดคืน นี่มันเป็นเครื่องมือ เป็นเครื่องขัดเกลาจิตใจ แต่ถ้าผู้ที่มีใจรักใจ ผู้ที่มีใจรักเห็นภัยในวัฏสงสารจะเอาการถือชุดงควัตรเป็นเครื่องขัดเกลาจิตใจ ถือไว้เป็นเครื่องขัดเกลาจิตใจ มันแก้กิเลสไม่ได้ ถ้าบอกว่าถือชุดงควัตรแล้วเป็นอย่างนั้น คืออย่างนี้ ปรับเลยนะ

อย่างเช่นอดอาหาร พระพุทธเจ้าบอกว่าห้ามอดอาหาร อดอาหาร เพราะคนที่ไม่มีปัญหา เวลาอดอาหารนี้กว่าอดอาหารเป็นประโยชน์ จะอด อดก็ตายเปล่าไง ที่นี้องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าบอกว่าห้ามอดอาหาร เว้นไว้แต่ เห็นไหม เว้นไว้แต่ถ้าผู้ใดอดอาหารเพื่อเป็นเครื่องมือชำระกิเลส เราตถาคตอนุญาต แต่ถ้าใครอดอาหารมาเพื่ออวดอ้าง เพื่ออวดโชว์ เพื่อเรียกร้องความศรัทธา เพื่อว่าฉันนี่อดอาหารนะ โอ๊ย พระองค์นี้เก่งกว่าพระองค์นั้นนะ ปรับอวัชฏกิริยาการเคลื่อนไหว

รูดควัตรเขมมีไว้เพื่อขัดเกลากิเลส เขาไม่ได้มีไว้โชว์กัน ถ้าเขามีไว้โชว์กันนะ เราจะพูดถึงเอ็นจีโอ เอ็นจีโอ พวกกรีนพีซ เห็นไหม เวลาเขาไปต่อต้านการล่าปลาวาฬ การล่าปลาวาฬ ในต่างประเทศเขาล่าปลาวาฬกัน ในชาติหนึ่งเขาบอกว่าเป็นวัฒนธรรมของเขา เขาศึกษามาตั้งแต่โบราณ เพราะว่าในญี่ปุ่นเขาอยู่ทะเลเหนือ ทะเลมันกว้างขวาง รอบเกาะของเขา นี่วัฒนธรรมของเขาเป็นแบบนี้

ฉะนั้น เวลาเขาล่าวาฬ ล่าต่างๆ แต่เอ็นจีโอ นี่ทางโลกเห็นแล้วบอกว่า มันแบบว่าเราสงวนพันธุ์เพื่อสภาวะแวดล้อม ไม่ควรจะใช้ทรัพยากรจนมากเกินไป แต่มันยังตกลงกันไม่ได้ ใช่มั้ย เห็น เขาก็จับด้วยวัฒนธรรมของเขา กรีนพีซเขาเห็นว่าการล่าวาฬ การทำต่างๆ มันเป็นการฆ่าสัตว์ใหญ่ เขาพยายามต่อต้าน เวลาเขาต่อต้านนะ นี่ดูทางสารคดีสิ เวลาเรือประมงเขาออก เรือเขาใหญ่มาก นี่เขาเอาเรือเล็กเข้าประมงนะ เขาสละชีวิตของเขา เขาต่อต้านการล่าวาฬ เขาสละชีวิตของเขาเลย เพราะว่าถ้าเรือเล็ก เรือยางเข้าไป ถ้าเรือใหญ่มันเบียดมันจมนะ

เขาเสียสละชีวิตของเขา เขาทำของเขา เขาทำเพื่ออะไรล่ะ? เขาทำเพื่อประโยชน์สาธารณะ เขาทำเพื่อคุณงามความดี ถ้าเอ็นจีโอที่ดีเขาเป็นอย่างนั้น แต่ถ้าเอ็นจีโอนั้นะโดยทั่วไปมันก็มีเหมือนกัน อย่างเช่นกรีนพีซเราเอามาดูเป็นสารคดี เราก็อืม กรีนพีซนี้เขามีน้ำใจ เขาทำเพื่อสาธารณะ เขาทำเพื่อมวลชน เขาทำเพื่อโลกนะ เราก็อืมเห็นใจเขา แต่คนที่จะทำอย่างนั้นดูค่าน้ำใจเขาสิ เขาต้องมีน้ำใจอย่างนั้น เขาถึงทำอย่างนั้นได้

เอ็นจีโอที่อยู่ทางโลกนะ ในโลกนี้เอ็นจีโอเดี๋ยวนี้เพื่อประโยชน์สาธารณะ เพื่อธรรม คนที่ดีก็ดีนะ คนที่ดีก็คือว่าจิตใจเขาดี เขาทำเพื่อผลประโยชน์จริงๆ แต่คนที่เขาทำนี่เขาทำเพื่อใครล่ะ? เขาทำเพื่อตัวเขาก็มี แต่บางคนทำเพื่อผลประโยชน์เลย ในกลุ่มชนทุกกลุ่มชน นี่ในเอ็นจีโอก็มีเอ็นจีโอที่ดีมากๆ ที่เขาเสียสละชีวิตทั้งชีวิตของเขาเลยเพื่อ

สภาวะแวดล้อมของโลก เขาเสียสละหมด เขาทำเพื่อใครล่ะ? เขาทำเพื่อโลก ทำเพื่อ
 สาธารณะ แต่เอ็นจิโอที่เขาทำเพื่อประโยชน์ส่วนตัวของเขา เขาหาของเขาเพื่อเป็นการ
 ดำรงชีวิตของเขา เอ็นจิโอที่เขาหาผลประโยชน์เพื่อตัวเขาเองเลย อ้างเอ็นจิโอเลย นี่มันก็
 เป็น

นี่ย้อนกลับมาพูดถึง ในชุดนี้ก็เหมือนกัน ถ้าพระชุดครั้งที่ดินะ ในกรุงเทพฯ
 พระที่เคยชุดก็จะรู้ สมัยก่อนพระชุดก็มาก แล้วพระชุดที่แบบว่ามีเป้าหมาย เขาไม่
 กล้าเดินในกรุงเทพฯ หรือ เขาไม่กล้าเดินบนถนน เราเคยชุดมานานะ ถ้ามาถึงที่ถนนนะ
 เราขึ้นรถดีกว่า เราจะชุดเราชุดในป่า เวลาเราชุด เห็นไหม เราออกไปเลย
 อย่างเช่นทางเมืองกาญจน์ก็ไปเลย นี่เข้าป่าไปเลย ถ้าออกมาในเมืองไม่ชุด มันมีความ
 ละอายแก่ใจ ความละอายใจ อายุเขา

นี่เราเป็นศากยบุตร เราเป็นลูกของกษัตริย์ องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเป็น
 กษัตริย์ของแคว้นสักกะ นี่เป็นกษัตริย์ องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเป็นกษัตริย์นะ
 เป็นศากยบุตรพุทธชินโรส เราเป็นลูกของกษัตริย์ แล้วในเมื่อเรามีศักดิ์ศรีขนาดนี้ เรา
 ทำไมจะต้องมาเจอแฉะกับพวกญาติโยมเขา เรามีความละอายแก่ใจ ถ้าจะเข้าสู่ป่าสู่เขา
 เข้าสู่ป่าสู่เขาก็เพื่อหากิเลสเรา เพื่อค้นคว้าหาใจเรา

ฉะนั้น ถ้าพระชุดจริงๆ อย่างเช่นหลวงปู่มั่น เพราะว่าหลวงปู่มั่น ครูบาอาจารย์
 ของเรา ในสังคมของพระชุดนั้นะ ถ้าในยามของใครมียา แสดงว่าเอ็งชุด จิตใจเอ็งยัง
 ไม่เข้มแข็ง ถ้าพระชุดของเราจะไม่สิ่งใดติดเนื้อติดตัวไปเลย ไปแต่ตัวเปล่าๆ เจอ
 เหตุการณ์ข้างหน้าต้องเผชิญกันข้างหน้า นี่เผชิญหน้าคือเผชิญกับกิเลส

นี่ในวงกรรมฐานที่เราเที่ยวชุดก็อยู่ เวลาชุดแล้วกลับมา อย่างเช่นสมัยหลวงปู่
 มั่นก็เหมือนกัน สมัยหลวงปู่มั่นนะ หลวงปู่มั่นนี่เจ้าแห่งชุดเลย เพราะอยู่ป่ามาทั้งชีวิต
 แล้วเวลาพระชุดก็กลับมา ไปหาท่านท่านจะถามเลยว่า ไปชุดมาเป็นอย่างไร? ได้
 ผลประโยชน์มาขนาดไหน? มีประสบการณ์มาอย่างไร? ดิฉันเรื่องอะไรหลวงปู่มั่นจะ
 แก้ให้ทันทีเลย

นี่หลวงตา สมัยอยู่กับหลวงตา เวลาออกจากวัดไปชุด กลับมาท่านจะถามเลย
 ว่า

“ไปรุดงค์คราวนี้ได้ธรรมะมาหรือได้ยาเสพติดมา?”

ถ้าได้ธรรมะมา ก็คือเข้าป่าเข้าเขาได้ประสบการณ์สิ่งใดมา? ถ้าได้ยาเสพติดก็คือเข้าไปพักอยู่ในเมืองไหน ไปพักกับบ้านนั้น กับพักกับโยมคนนี้ โยมคนนั้นพาไปส่งที่นั่น โยมคนนี้จะดูแลอย่างนี้ นี่ได้ยาเสพติดมา เสพติดเพราะไปเสพติดโยมไหน ไปเสพติดบ้านโยมไหน นี่เวลาว่างการกรรมฐาน เขาเห็นว่าการรุดงค์มันยังต้องเข้าไปรุดงค์ในรุดงค์อีกชั้นหนึ่งเลย แล้วพอสมัยก่อนการรุดงค์มันก็มีพระรุดงค์กันเยอะมาก

ในหมู่ของเอ็นจิโอ มันก็มีเอ็นจิโอที่ดี และเอ็นจิโอที่ปานกลาง และเอ็นจิโอที่เห็นแก่ประโยชน์ส่วนตน ในวงการพระนะ เมื่อก่อนรุดงค์นะพระนี่ปักกลดกันเต็มกรุงเทพฯ เลย กรุงเทพฯ มีสนามหญ้าที่ไหนก็ปักกลดที่นั่น นี่โยมไม่รู้เรื่องนี้หรอก จนสุดท้ายแล้วเถรสมาคม กับกรุงเทพฯ กทม. หรือว่ากระทรวงมหาดไทยไม่รู้ ออกกฎกระทรวง พระห้ามปักกลดในบริเวณกรุงเทพมหานคร ถ้าพระปักกลดในกรุงเทพมหานคร จับทันทีเลยนะ จับได้

ถ้าพระไม่มีกฎหมายกฎนี้ละ เมื่อก่อนหน้าธรรมเนียมปักกลดเต็มเลย เข้าขึ้นมาก็พระรุดงค์แขวน ๒ กลด ๓ กลด ๒ กลด ๓ กลด จนสุดท้ายนะเขาถึงออกกฎนี้ออกมา เมื่อก่อนพระรุดงค์ รุดงค์จนพื้นเฝือก อ้าว พระรุดงค์มาใช่ไหม? ตรงไหนเป็นสนามหญ้าว่างๆ ก็แขวนกลดเลย ต่อไปพระรุดงค์จะไปแขวนกลดตามบ้านโยมที่มีสนามหญ้า บ้านใครมีสนามหญ้าหน้าบ้าน จันก็จะไปปักกลดนะ อ้าว ก็พระพุทธรูปเจ้าบอกไว้ที่ว่าง จันเขามีกฎนะ มีกฎหมายแต่เป็นกฎกระทรวง ในกรุงเทพมหานครพระห้ามปักกลด จนเดี๋ยวนี้พระก็เลยไปซื้อบ้านกัน มีบ้านกันคนละหลังในกรุงเทพฯ เอาไว้มาพักในกรุงเทพฯ กัน นี่พูดถึงพระรุดงค์นะ

ฉะนั้น เราจะบอกว่าเรื่องรุดงค์กลางเมืองมันเป็นเรื่องแบบว่าสังคมไทย ในสังคมไทย กระบวนการข่าวสารเขาก็ถึงกันเต็มที่แล้ว มีผู้ที่เห็นด้วยและผู้ที่ไม่เห็นด้วย ผู้ที่ไม่เห็นด้วยมันก็มีการขัดแย้งกันในสังคม ฉะนั้น เวลาเราพูดเรายกเอ็นจิโอขึ้นมาเนะ เอ็นจิโอ พวกกรีนพีซ กรีนพีซมันก็มีจริงไม่จริงเหมือนกันนะ ที่จริงๆ ไปดูสิเขาเสียสละชีวิตเลยนะ เวลาเขาต่อต้านสิ่งที่อิทธิพล สิ่งที่ทำลายสถานะแวดล้อม เขาเสียสละชีวิตเขาเลย เพื่อประโยชน์กับสาธารณะ

ครูบาอาจารย์ของเราเนะ เวลาท่านออกธุดงค์ เวลาท่านเข้าไปอยู่ในป่าในเขาท่านเสียสละทุกๆ อย่าง เสียสละ แม้แต่ชีวิตก็เสียสละ แม้แต่ชีวิตก็เสียสละ ผู้ที่แม้แต่ชีวิตนี้ก็เสียสละแล้ว เขาจะเห็นสิ่งใดมีคุณค่าอีกไหม? คุณค่าที่เป็นผลประโยชน์ทางโลก ถ้าคนที่ใจเป็นธรรมนะ แต่ถ้าใจไม่เป็นธรรม หมายถึงว่าเสียสละชีวิตแล้วเฉพาะเหตุการณ์นั้นแต่เดียวถ้ากิเลสมันยังไม่ชำระ ออกมานะเดี๋ยวมันก็พลิก ถ้ามีกิเลสอยู่นะ กิเลสมันจะเรียกร้อง เวลาเราปฏิบัติไปเต็มที่แล้ว กิเลสมันจะเรียกร้องเลย เราปฏิบัติมาขนาดนี้ มันน้อยใจใจ เราปฏิบัติมาขนาดนี้ ทำไมไม่เป็นอย่างนั้น?

เหมือนกับพระเทวทัต พระเทวทัตนะเป็นลูกพี่ลูกน้องกับองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เป็นเหมือนกันหมดนะ ฉะนั้น เวลานางวิสาขามาเยี่ยม เห็นไหม พระอานนท้อยู่ไหน? พระนันทะอยู่ไหน? พอเวลานางวิสาขาไปวัดมันจะมีพวกน้ำปानะไปด้วย แล้วพระเทวทัตก็อยู่นั้น ทำไมไม่ถามหาพระเทวทัตสักที? ทำไมถามหาแต่พระองค์อื่น? พระเทวทัตทำไมไม่ถามหาสักที? ด้วยความน้อยใจ พอด้วยความน้อยใจ เป็นเพราะเหตุใดทำไมเขาไม่รู้จักเรา? ถ้าจะให้รู้จักเราทำอย่างไร? ก็เริ่มว่าจะแสดงฤทธิ์ไง พอเริ่มจะแสดงฤทธิ์ก็ไปแสดงฤทธิ์กับอชาตศัตรูก่อน เพื่อจะสร้างบริษัท บริวาร เพื่อให้คนเขาหันมามองไง

นี่มันก็เกิดมาจากลาภ จากความที่ว่าเวลาจิตมันน้อยใจ พอน้อยใจนิดเดียวมันไปอีกเรื่องหนึ่งเลยนะ เวลามันน้อยเนื้อต่ำใจมันไปเลยแหละ ฉะนั้น เวลาธุดงค์แล้ว ถ้ามันไม่เป็นธรรมนะมันเป็นแบบนี้ แต่ถ้ามันเป็นธรรมนะ ชีวิตนี้ก็เสียสละมาแล้ว มันจะมีอะไรอีกไหมที่เราจะอยากได้? แม้แต่ชีวิตเรา เรายังเสียสละได้เลย แล้วอย่างอื่นมันจะมีอะไรอีกไหมที่เราจะเสียสละไม่ได้ นี่ที่ครูบาอาจารย์บอกธรรมะอยู่ปากตาย ธรรมะอยู่ปากตายไง

ฉะนั้น ถ้าธรรมะอยู่ปากตายนะ ถ้าคนมีใจรักธุดงค์จริง หลวงปู่มั่นท่านมีใจรักธุดงค์นะ หลวงตาบอกว่าเห็นองค์เดียวที่ว่าถือผ้าบังสุกุลตลอดชีวิต หลวงตาท่านเป็นคนอุปัฏฐากหลวงปู่มั่นอยู่ ถือผ้าบังสุกุลหมายถึงว่าเก็บผ้าตกมาเย็บใช้ ไม่เคยรับผ้าจากญาติโยมเลย แล้วถือนั่นอาหารมาตลอด เราถึงย้อนกลับมาที่หลวงตา หลวงตาท่านเจ็บไข้ได้ป่วยขนาดไหน ท่านก็ลงมานั่นที่ศาลาตลอด นั่นคือธุดงค์ ธุดงค์นั่นในบาตร

ความจริงเราย้อนกลับไป หลวงตาท่านป่วยแล้วนะตอนปลายๆ ชีวิตท่าน ท่านยังต้องเข็นรถมาขึ้นที่ศาลาใช้ไหม? นี่ถ้าคนมีใจรักธุดงค์จริงเขาจะอยู่กับธุดงค์ ๑๓ โดยไม่ต้องอวดใคร ท่านทำ นี่เรามองหลวงตามาตลอด เรารู้ด้วยว่าที่หลวงตาทำท่านสอนเราด้วยชีวิตของท่าน แต่ใครมีดวงตา ใครมีความเก็บจับว่าที่หลวงตาท่านทำอยู่นั้นคืออะไร? ท่านฉันในบาตรจนถึงวาระสุดท้าย หลวงตานี้ท่านฉันในบาตรจนถึงวาระสุดท้าย แม้แต่มาไม่ได้ก็ยังต้องเข็นรถออกมาขึ้นที่ศาลา

เราพูดอยู่ที่นี้บ่อย ว่าเรานี้อยากจะไปหาหลวงตา แล้วบอกว่าให้หลวงตาฉันที่กุฏิแล้วฉันใจก็ ฉันอาหารผู้เฒ่า ไม่ต้องมาลำบากอย่างนี้ไหม? แต่เราก็กินอยู่ ถ้าไปพูดอย่างนี้นะท่านก็ถืบออกมาเลย เพราะมันเป็นเจตนาของท่าน เป็นจิตใจที่มั่นคงของท่าน ใจเป็นเพชร กัดกินทุกอย่าง ย่อยสลายทุกอย่างได้หมดเลย ถ้าจิตใจนี้เป็นเพชร แต่จิตใจของพวกเรานี้อ่อนด้อย นี่พูดถึงเราจะยกให้เห็นว่าถ้าธุดงค์จริง รักจริง มันจะทำแบบข้อเท็จจริง ไม่ใช่ทำแบบนี้ แม้แต่กรีนพีซมันยังเห็น ว่ากรีนพีซที่เขาทุ่มเทและไม่ทุ่มเท และแสวงหาผลประโยชน์

ธุดงค์มันเป็นธรรมเนียมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เป็นของสาธารณะ ใครจะทำก็ได้ ไม่ทำก็ได้ แล้วใครจะทำหรือไม่ทำมันไม่รับอาบัติ แต่เวลาคนทำนั้นทำเพื่อประโยชน์ในการขัดเกลาจิตใจ หรือทำเพื่อเพิ่มพูนกิเลส แล้วเพิ่มพูนกิเลส เพิ่มพูนการตลาดเข้าไปอีก มันเลยหลายชั้นหลายซ้อนใจ นี่เขาถามมาให้เราพูดไป เพราะเขาเห็นแล้วเขาสลดใจ คนสลดใจก็เยอะ แต่คนที่มีความเห็นอย่างนั้นเขาชื่นใจก็เยอะ เขาบอกว่าได้บุญมาก มาก ได้บุญมาก มากเลย เขาทำแล้วเขาได้บุญเยอะมากเลย ได้บุญของเขาเต็มที

“ทำทานร้อยหน พันหน ไม่เท่ากับถือศีลบริสุทธิ์หนหนึ่ง ถือศีลบริสุทธิ์ร้อยหน พันหน ไม่เท่ากับทำสมาธิได้หนหนึ่ง ทำสมาธิร้อยหน พันหน ไม่เท่ากับการเกิดปัญญาญาณที่ชำระกิเลสเข้ามาแว็บหนึ่ง”

ฉะนั้น บอกว่าทำบุญอย่างนั้นบุญน้อยมาก ทำบุญร้อยหน พันหน ไม่เท่ากับถือศีลบริสุทธิ์หนหนึ่ง ถ้าเราถือศีล เรามีศีลของเราแล้ว เราจะรู้ว่าทานนั้นควรและไม่ควร ถ้าเรายังไม่มีศีล คือจิตเราไม่ปกติ จิตเราไม่มั่นคง บอกว่าทำทานๆ เขาทานเราก็ทานไปกับเขา แต่ถ้าเรามีศีลของเราขึ้นมา ศีลเราปกติขึ้นมา เราจะแยกแยะได้ว่าศีลนี้มันมาจาก

ไหน? มันมาจากการเสียดสีจากท่านอันนั้น แล้วท่านอันนั้นมันทำให้เกิดศีล ถ้าศีลมัน สะอาดบริสุทธิ์ขึ้นมา ศีลที่มันดีมันจะเกิดสมาธิ แล้วเกิดสมาธิใช่ไหม ศีลที่ดี ศีลที่สะอาด บริสุทธิ์ ทำให้สมาธิปฏิบัติได้ง่าย

ถ้าสมาธิปฏิบัติได้ง่าย สมาธิที่เป็นสัมมาสมาธิ สมาธิที่มีศีลแล้วมันจะทำให้เกิด ปัญญา เกิดปัญญามันจะย้อนกลับไง ถ้าย้อนกลับมันจะรู้ อย่างเช่นเราปฏิบัติกันนี้ พอจิต เราพัฒนาขึ้นๆ เราจะรู้เลยว่าอะไรผิด อะไรถูก แล้วที่ทำมานี้ อะไรชัดเจน อะไรไม่ชัดเจน มันจะย้อนกลับได้ แต่ถ้าปัญญาเรายังไม่ทะลุขึ้นไป เอ๊ะ ก็ศีลนี่โคตรศีลเลยแหละ ศีลนี้ ขอดศีลเลยแหละ มันจะยกกันมันไปอย่างนั้นเลยนะ แต่พอมันไปทำสมาธิ อ้อ ศีลมันอยู่ที่ไหนนะ ไอ้ที่เราวิตกกังวลมันก็แค่กิริยาเฉยๆ เวลาจิตมันผ่านไปแล้วมันจะย้อนกลับมา มันรู้ มันเห็นนะ ฉะนั้น พอมันรู้ มันเห็นขึ้นมามันจะปล่อยได้

ทีนี้เรื่องรุดงค์ก็เหมือนกัน เรื่องรุดงค์ถ้าเรามีครูบาอาจารย์ ครูบาอาจารย์เราทำ มาแล้วนะ ท่านจะไม่ทำเพื่อให้กิเลสมันฟู ไม่มีกิเลสฟูที่ว่าบุญมีมาก มาก บุญมีมาก มาก กิเลสมันฟูหรือกิเลสมันยุบยวบลง การปฏิบัติเขาต้องปฏิบัติให้กิเลสมันยุบยวบลง ไม่ใช่ ให้กิเลสมันฟูขึ้นๆ รุดงค์กิเลสฟูไม่เคยเห็น รุดงค์มีแต่ขัดเกลากิเลส รุดงค์กิเลสฟูไม่มี เนอะ เอวัง